

Załącznik do Uchwały Nr XLVIII/593/17
Rady Miejskiej w Kolbuszowej z dnia 15 grudnia 2017 r.

Gminny Program Wspierania Rodziny

Gminy Kolbuszowa

na lata 2018-2020

Kolbuszowa

grudzień 2017

WSTĘP

Nie ma jednej uniwersalnej definicji rodziny. Dla potrzeb ustawy o pomocy społecznej stworzono definicję rodziny rozumianej jako: osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące.

Rodzina prawidłowo funkcjonująca stanowi dla dziecka najlepsze naturalne środowisko, w którym otoczone indywidualną opieką ma możliwość zaspokajania swoich potrzeb, dzięki czemu może się rozwijać. W tak funkcjonującej rodzinie „dziecko czuje się dobrze, bezpiecznie, jest pewne siebie, ufne wobec rodziców, a także otwarte wobec innych ludzi, zachowuje się przy tym swobodnie i jest aktywne i wytrwałe w działaniu”.

Rodzina wobec swoich członków pełni funkcje: prokreacyjną, ekonomiczną, opiekuńczą, socjalizacyjną, wychowawczą, religijną.

Nie wszystkie rodziny realizują powyższe funkcje w takim stopniu by dzieci miały stworzone optymalne warunki osobowego rozwoju. Dysfunkcje w środowisku rodzinnym są niebezpieczne, ponieważ istnieje ryzyko dziedziczenia patologicznych norm i wzorców zachowań oraz negatywnych oddziaływań otoczenia zewnętrznego.

Podstawą do rozwiązywania problemów społecznych jest wsparcie rodziny w odbudowywaniu prawidłowych relacji w rodzinie oraz we właściwym wypełnianiu ról społecznych przez jej członków. Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne oraz mieć charakter profilaktyczny i ochronny. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

Rodzina powinna mieć możliwość samodzielnego zmierzenia się ze swymi problemami, co pozwala zwiększyć jej szansę na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz stymuluje aktywność własną, wyzwala potencjał i pozwala na nabywanie nowych umiejętności.

Pomoc instytucjonalna powinna być realizowana poprzez wzmocnienie i wyzwalamie zasobów tkwiących w rodzinach, wspieranie rodziców w ich funkcjach opiekuńczo - wychowawczych oraz poprawę bezpieczeństwa socjalnego rodzin i jakości życia. Wspieranie rodziny celem wyjścia z trudnej sytuacji i wzmocnienia funkcji opiekuńczo – wychowawczych rodziny będzie realizowane w oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Opracowanie gminnego programu wspierania rodziny jest istotne, ponieważ skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji

i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami.

Podstawą działań ujętych w programie jest:

- Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. (Dz. U. z 2017 r. poz. 697 z późn. zm.);
- Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. z 2017 r, poz. 1769 z późn. zm);
- Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390);
- Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r. (Dz. U. z 2016 r., poz. 487 z późn. zm.);
- Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r (Dz. U. z 2017 r., poz. 783 z późn. zm.);
- Ustawa o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 r. (Dz. U. z 2017 r. poz. 1875);
- Ustawa o Karcie Dużej Rodziny z dnia 5 grudnia 2014 r. (Dz.U. z 2017 r. poz. 1832);
- Ustawa. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci z dnia 11 lutego 2016 r. (Dz.U z 2017 r. poz. 1851);
- Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin z dnia 4 listopada 2016 r. „ Za życiem” (Dz. U. z 2016 r. poz. 1860);
- Karta Praw Rodziny.

Uchwałą z dnia 21 października 2016 r. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej ustanowił Dzień Praw Rodziny obchodzony 22 października każdego roku. Posłowie dali wyraz swemu przekonaniu, że misja rodziny we współczesnym świecie powinna być coraz bardziej ceniona i uznawana, a prawa rodziny winny być adekwatne do wyjątkowej misji jaką spełnia każda rodzina, która jest „naturalną i podstawową komórką społeczną”.

„Karta” jest skierowana także do samych rodzin. Celem jej jest umocnienie w nich świadomości niezastąpionej roli i miejsca, jakie zajmuje rodzina. Pragnie zachęcić rodziny do łączenia się między sobą dla obrony i umacniania swych praw. Jest dla rodzin zachętą do wypełniania ich zadań tak, by w dzisiejszym świecie rola rodziny była coraz wyraźniej ceniona i uznawana.

Wreszcie „Karta” zwraca się do wszystkich, mężczyzn i kobiet, aby mając na uwadze obecne i przyszłe dobro ludzkości, uczynili wszystko dla zapewnienia ochrony praw rodziny i umocnienia instytucji rodziny.

I. Charakterystyka demograficzna i społeczna gminy Kolbuszowa

Gmina Kolbuszowa położona jest w północnej części województwa podkarpackiego. Znajduje się w powiecie kolbuszowskim. Jest to gmina miejsko - wiejska składająca się z miasta

Kolbuszowa i 14 sołectw. Na koniec 2016 r. w gminie zamieszkiwało 24845 osób (dane: Urząd Miejski Kolbuszowa stan na 31.12.2016 r.), z tego 2486 mieszkańców (tj, 10%) są to osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej (dane MRPiPS-03 za 2016 rok).

Ubóstwo jest głównym powodem przyznania pomocy. W pomocy społecznej za dotkniętych ubóstwem uważa się osoby i rodziny, których dochód jest równy lub niższy od kryterium dochodowego określonego w ustawie o pomocy społecznej dla osoby samotnie gospodarującej w wys. 634 zł lub osoby w rodzinie w wys. 514 zł. Pozostałe powody przyznania pomocy to głównie: bezrobocie, niepełnosprawność i długotrwała lub ciężka choroba (dane z ostatnich lat przedstawia poniższa tabela).

Powody przyznawania pomocy w latach 2014 - 2016.

Lp.	Rodzaj sytuacji życiowej	2014 r.		2015 r.		2016 r.	
		Ogółem rodziny	Osoby w rodzinach	Ogółem rodziny	Osoby w rodzinach	Ogółem rodziny	Osoby w rodzinach
1.	Ubóstwo	485	1582	461	1498	415	1294
2.	Bezdomność	4	4	3	3	4	4
3.	Potrzeba ochrony macierzyństwa w tym: wielodzietność	141	728	145	745	123	625
		98	542	101	549	85	463
4.	Bezrobocie	423	1492	361	1289	328	1125
5.	Niepełnosprawność	355	1022	350	1004	357	978
6.	Długotrwała lub ciężka choroba	217	582	232	635	248	653
7.	Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w tym: rodziny niepełne	150	500	145	494	131	417
	rodziny wielodzietne	64	212	66	229	59	202
		36	208	33	190	27	153
8.	Przemoc w rodzinie	33	116	31	103	23	96
9.	Alkoholizm	60	140	65	151	60	138
10.	Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	11	23	9	11	16	31
11.	Zdarzenie losowe	1	3	12	31	1	1

Zanotowane wskaźniki stanowią dla M – GOPS w Kolbuszowej płaszczyzny działań w zakresie form wsparcia osób korzystających z pomocy społecznej, wdrażania programów walki z wykluczeniem społecznym i marginalizacją.

W oparciu o dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Kolbuszowej uznać należy, że wsparcie rodzin w kryzysie stanowi priorytetowe zadanie pomocy społecznej realizowane przez gminę. W 2016 r. pomocą społeczną objętych było 845 rodzin (2486 osób), w tym 369 z nich były to rodziny z dziećmi.

Typy rodzin objętych pomocą – łącznie z pracą socjalną w latach 2014-2016.

Lp.	Wyszczególnienie	2014 r.		2015 r.		2016 r.	
		Ogółem liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Ogółem liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Ogółem liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
1.	Rodziny ogółem, w tym o liczbie osób:	814	2537	1028	3283	845	2486
	1	234	234	259	259	265	265
	2	97	194	148	296	128	256
	3	128	384	150	450	120	360
	4	157	628	207	828	156	624
	5	124	620	146	730	103	515
	6 i więcej	74	477	114	720	73	466
2.	Rodziny z dziećmi, w tym o liczbie dzieci:	405	1837	490	2219	369	1657
	1	122	461	171	676	125	489
	2	172	769	195	865	144	613
	3	80	406	86	436	68	353
	4	26	160	32	194	28	170
	5	3	23	4	39	3	22
	6	1	8	1	8	0	0
	7 i więcej	1	10	1	10	1	10
3.	Rodziny niepełne o liczbie dzieci:	72	261	66	229	59	202
	1	29	88	23	58	23	59
	2	27	90	29	98	25	87
	3	9	42	8	36	6	26
	4 i więcej	7	41	6	37	5	30

Na podstawie sprawozdań oraz analizy dokumentów pracowników socjalnych M – GOPS w Kolbuszowej opracowano diagnozę rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi. Pracownicy socjalni wskazali 86 rodzin z dominującym problemem jakim jest realizacja funkcji opiekuńczo – wychowawczych przez rodziców biologicznych. Rodziny te liczą łącznie 355 osób. Problemy w realizacji funkcji opiekuńczo – wychowawczych dotyczą trzech podstawowych aspektów: opieki i wychowania dziecka, prowadzenia gospodarstwa domowego oraz kształtowania

i wypełniania podstawowych ról społecznych. Nadmienić należy, iż w większości rodzin problemy dotyczą więcej niż jednego obszaru.

Problemy w zakresie prawidłowej realizacji roli opiekuńczej i wychowawczej są najbardziej powiązane z brakiem umiejętności kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych. Sytuacja ta przy braku zapewnienia odpowiedniego wsparcia rodzinie wobec braku prawidłowych wzorców do naśladowania przez dziecko może doprowadzić do sytuacji „dziedziczenia” negatywnych postaw rodzicielskich i niekorzystnie oddziaływać na późniejsze pełnienie ról rodzicielskich wobec własnych dzieci. Niewłaściwy klimat i czynniki patologiczne w rodzinie oraz w relacjach między jej członkami stanowią jedną z przyczyn, nierzadko główną, zaburzeń w zachowaniu dziecka.

Dominującym, poza problemem opiekuńczo – wychowawczym w rodzinie jest problem ubóstwa, połączony z bezrobociem i niepełnosprawnością.

Bezrobocie dotyka nie tylko osoby pozostające bez pracy, lecz również ich rodziny. W radykalny sposób wpływa na powstawanie atmosfery napięcia i zagrożenia, a w skrajnym przypadku może być przyczyną występowania przemocy wobec członków rodziny. Bezrobocie wpływa na sytuację materialną domowników i ich samopoczucie. Dziecko z domu o trudnej sytuacji materialnej może mieć pewne ograniczenia w korzystaniu z dóbr kulturalnych. Niezaspokojone potrzeby są również źródłem uczuć zazdrości i poczucia niższości w stosunku do rówieśników lepiej sytuowanych. Trudności w społecznym funkcjonowaniu są szczególnie dotkliwe dla osób niepełnosprawnych oraz osób opiekujących się niepełnosprawnym członkiem rodziny, gdyż nie są one w stanie na równi z innymi bez odpowiedniej pomocy przystosować się do zachodzących zmian.

Poważne skutki dla całej rodziny ma także alkoholizm rodzica, który oddziałuje na wszystkich członków rodziny, a przez nadmierne koncentrowanie uwagi na problemach osoby pijącej prowadzi do zaburzeń komunikacji w rodzinie. W takiej sytuacji najważniejsze funkcje rodziny przestają być możliwe do zrealizowania. Z drugiej strony dzieci w rodzinie alkoholowej przyjmują na siebie określone role, a przez to istnieje ryzyko przejęcia destrukcyjnych wzorców zachowań.

Równie poważne w skutkach jest wychowywanie się dzieci w rodzinie przemocowej. Oprócz uszkodzeń fizycznych, często dochodzi do długotrwałych zaburzeń emocjonalnych, stąd tak ważna jest szybka i profesjonalna pomoc osobom doznającym przemocy, jak też podjęcie działań wobec sprawcy przemocy. Występowanie przemocy w rodzinie według danych M – GOPS w Kolbuszowej i Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie jest zjawiskiem nadal często występującym, co przedstawia poniższa tabela.

Liczba rodzin w których toczyła się procedura „Niebieskiej Karty” w poszczególnych latach	2014 r.	2015 r.	2016 r.
	77	87	86

W tut. gminie w ramach wsparcia rodzin uwikłanych w przemoc w ubiegłych latach były realizowane projekty o tematyce przemocy w rodzinie współfinansowane przez Ministerstwo Rodziny Pracy i Polityki Społecznej i gminę Kolbuszowa. W ramach tych projektów realizowanych było szereg działań pomocowych, między innymi utworzono punkt konsultacyjny.

W 2017 r. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kolbuszowej realizuje projekt „Gmina Kolbuszowa przyjazna rodzinie” przewidziany na lata 2017-2018. Celem projektu jest wprowadzenie różnorodnych form wsparcia rodziny, propagujących kształtowanie prawidłowych postaw społecznych. Projekt skierowany jest do 30 rodzin z terenu miasta i gminy Kolbuszowa, korzystających lub kwalifikujących się do wsparcia z pomocy społecznej zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, przeżywających jednocześnie trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W ramach projektu został zatrudniony asystent rodziny, który objął swoją pomocą 4 rodziny. Została także utworzona grupa wsparcia oraz zorganizowane są treningi: społeczny, ekonomiczny i prozdrowotny.

W celu ograniczenia zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach, oraz osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, tut. Ośrodek realizuje Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020.

Poniższa tabela przedstawia liczbę osób objętych Programem w poszczególnych latach:

Liczba osób objętych Programem w poszczególnych latach	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.
	1363	1581	1450	1193*

* Stan na 30.11.2017

Rodzinom, w których występuje niepełnosprawność lub choroba członka rodziny, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kolbuszowej umożliwia skorzystanie ze specjalistycznych usług opiekuńczych. Usługi te dostosowane są do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności. Na terenie gminy Kolbuszowa specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone są dzieciom w szczególności z autyzmem, Zespołem Aspergera i Zespołem Angelmana. przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym.

Poniższa tabela przedstawia liczbę osób objętych tą formą pomocy.

Liczba dzieci objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi w poszczególnych latach	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.
	13	13	12	11

Dużym wsparciem dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych jest pomoc asystenta rodziny. Od 2011 r. Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej zatrudnia 2 asystentów rodziny, których wynagrodzenie jest współfinansowane przez Ministerstwo Rodziny Pracy i Polityki Społecznej. Pracują oni z rodzinami z gminy Kolbuszowa, najbardziej wymagającymi wsparcia w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Nowa Ustawa „Za życiem” nałożyła nowe obowiązki na asystentów pracujących w ośrodku pomocy tj.:

- koordynowanie działań podejmowanych przez rodzinę w kierunku zmierzającym do odnalezienia się w nowej sytuacji, do opieki nad chorym dzieckiem, do dbania o siebie w sytuacji, kiedy ciąża jest zagrożona,
- wskazywanie placówek, gdzie rodzina może uzyskać pomoc i skąd powinna czerpać informacje na temat lekarzy, przychodni, położnych, pielęgniarek itp., od których tę pomoc uzyska,
- umawianie rodziny na ewentualne wizyty lekarskie, jeśli z jakichś powodów rodzina sama nie będzie mogła tego zrobić, organizowanie transportu gdzie dotarcie do przychodni specjalistycznej to wyprawa nie dla wszystkich łatwa,
- koordynowanie działań porodowych i okołoporodowych, oraz aby noworodek miał zapewnioną opiekę neonatologiczną,
- koordynowanie wizyt psychologicznych, psychiatrycznych i innych wizyt specjalistycznych.

Poniższa tabela przedstawia dane o liczbie rodzin i osób objętych pomocą asystenta rodziny w latach 2011 – 2017.

Asystentura rodzinna w poszczególnych latach	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba dorosłych	Ogółem liczba osób
2011	10	38	17	55
2012	15	45	34	79

2013	16	49	28	77
2014	15	47	23	70
2015	20	61	33	94
2016	24	72	39	111
2017	27	60	44	104*

* stan na dzień 30.11.2017

Jak wynika z informacji Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kolbuszowej w 2014 r. w pieczy zastępczej przebywało 5 dzieci z gminy Kolbuszowa: 3 w rodzinach zastępczych i 2 w placówkach opiekuńczo - wychowawczych. W roku 2014 jedno dziecko z terenu gminy Kolbuszowa opuściło rodzinę zastępczą, dwoje dzieci placówkę opiekuńczo – wychowawczą, natomiast jedno dziecko usamodzielniało się. W 2015 r. w pieczy zastępczej przebywało jedno dziecko. Jedno dziecko opuściło placówkę opiekuńczo-wychowawczą, 7 wychowanków z rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo- wychowawczych usamodzielniało się i kontynuowało naukę. W 2015 r. jedna osoba z terenu gminy Kolbuszowa usamodzielniała się. W 2016 r. w rodzinach zastępczych umieszczono 2 dzieci. Placówkę opiekuńczo - wychowawczą z terenu naszej gminy opuściło 1 dziecko. W 2016 r. 6 wychowanków z rodzin zastępczych i placówek wychowawczych usamodzielniało się i kontynuowało naukę. Jedna osoba z terenu gminy Kolbuszowa usamodzielniała się.

Na terenie gminy Kolbuszowa działa Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna dla dzieci i dorosłych. Poradnia udziela wsparcia: poradnictwa psychologicznego, poradnictwa pedagogicznego i poradnictwa logopedycznego dla dzieci i młodzieży.

Poniższa tabela przedstawia dane o liczbie dzieci i młodzieży z terenu gminy Kolbuszowa objętych wsparciem Poradni w latach 2014-2016.

Liczba dzieci i młodzieży korzystających ze wsparcia Poradni w poszczególnych latach	2014 r.	2015 r.	2016 r.
	789	798	595

Polski Komitet Pomocy Społecznej w Kolbuszowej prowadzi Świetlicę Profilaktyczną – Wychowawczą dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych z terenu gminy Kolbuszowa.

Poniższa tabela przedstawia dane o liczbie dzieci z rodzin dysfunkcyjnych uczęszczających do Świetlicy w latach 2014-2017.

Liczba dzieci uczęszczających do Świetlicy w poszczególnych latach	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.
	33	40	32	22*

*Stan na dzień 30.11.2017

Rada Miejska w Kolbuszowej 26 czerwca 2014 r. przyjęła Program Wsparcia Rodzin Wielodzietnych. Celem Programu jest wspieranie rodzin wielodzietnych (mających na wychowaniu co najmniej troje dzieci), zwiększanie szans rozwojowych i życiowych dzieci oraz młodzieży wychowującej się w tych rodzinach, promowanie modelu rodziny wielodzietnej i jej wizerunku. Program jest rozszerzeniem rządowego programu wsparcia rodzin wielodzietnych, który wprowadził Kartę Dużej Rodziny. Do 30.11.2017 r. wydano Karty dla 2264 osób w 344 rodzinach z gminy Kolbuszowa.

Dużym wsparciem finansowym dla rodzin z dziećmi jest realizowany program „Pomoc państwa w wychowaniu dzieci (Rodzina 500+)”. Z tego programu w 2016 r. z terenu naszej gminy skorzystało 1774 rodziny, w tym 2829 dzieci. Do 30.11.2017 r. z programu skorzystało 1902 rodziny, w tym 3070 dzieci. Pomoc ta znacznie zmniejszyła skalę ubóstwa rodzin z dziećmi. Rodziny te mniej korzystają z pomocy finansowej w ramach realizacji ustawy o pomocy społecznej.

Gmina Kolbuszowa planuje 29.12.2017 r. utworzyć placówkę wsparcia dziennego dla seniorów w wieku od 60 lat, nieaktywnych zawodowo, zamieszkujących na terenie tut. gminy - „Dzienny Dom Senior +”. Celem placówki będzie poprawa życia seniorów znajdujących się szczególnie trudnej sytuacji życiowej, poprzez zapewnienie im wsparcia i pomocy wynikającej z ich wieku, potrzeb i stanu zdrowia, w tym wsparcia specjalistycznego.

II. Zasoby instytucjonalne na terenie gminy Kolbuszowa w obszarze wspierania rodzin:

W strukturach lokalnych działa:

1. Urząd Miejski w Kolbuszowej (UM)
2. Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kolbuszowej (M - GOPS)

3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kolbuszowej (GKRPA)
4. Placówki oświatowe (szkoły i przedszkola publiczne i niepubliczne)
5. Żłobek (niepubliczny)
6. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Kolbuszowa
7. Miejski Dom Kultury w Kolbuszowej (MDK) i filie
8. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kolbuszowej (PCPR)
9. Sąd Rejonowy w Kolbuszowej
10. Kuratorzy sądowi
11. Prokuratura Rejonowa w Kolbuszowej
12. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Kolbuszowej (PP - P)
13. Komenda Powiatowa Policji w Kolbuszowej (KPP)
14. Kościoły
15. Zakłady Opieki Zdrowotnej (publiczne i niepubliczne) w Gminie Kolbuszowa
16. Poradnia Zdrowia Psychicznego - NZOZ ANIMA Centrum Psychiatrii
17. Organizacje pozarządowe, stowarzyszenia i inne placówki oraz instytucje, które swoimi działaniami wspierają dziecko i rodzinę, m.in.: Polski Komitet Pomocy Społecznej w Kolbuszowej (PKPS), Regionalna Fundacja Rozwoju „Serce”, Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Powiatu Kolbuszowskiego „NIL” w Kolbuszowej.

III. Cel główny programu

Zbudowanie zintegrowanego systemu wsparcia rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz zapewnienie odpowiednich warunków życia dzieciom w naturalnym środowisku rodzinnym.

Cele szczegółowe:

1. Wzmocnienie roli, funkcji i wartości rodziny
2. Wprowadzenie innowacyjnych form wsparcia dla rodzin
3. Rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin w kryzysie celem prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczych
4. Podnoszenie standardów pracy podmiotów działających na rzecz rodziny
5. Poprawa jakości życia i pomoc w zapewnieniu rodzinom bezpieczeństwa socjalnego
6. Zwiększenie oferty pomocy i opieki specjalistycznej
7. Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny

8. Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej

Zadania w zakresie wspierania rodziny:

Lp.	Zadania	Sposób realizacji	Realizatorzy/ Partnerzy	Rezultaty	Termin realizacji
1.	Zapewnienie wsparcia i pomocy asystenta rodziny dla rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych wobec dzieci.	Utrzymanie zatrudnienia asystentów rodziny, objęcie wsparciem rodziny przeżywające trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych wobec dzieci.	M - GOPS	- Poprawa funkcjonowania rodziny, - Rozwój umiejętności opiekuńczych i wychowawczych rodziny.	2018 – 2020 r.
2.	Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji i umiejętności służb pomocy społecznej.	Kierowanie na studia o kierunku „Asystent rodziny”. Kierowanie na szkolenia, kursy i konferencje podnoszące kwalifikacje specjalistów pracujących na rzecz rodzin. Ponoszenie odpłatności za podnoszone kwalifikacje przez pracowników..	M - GOPS	- Zdobywanie i aktualizacja kwalifikacji i umiejętności przez asystentów rodziny, pracowników socjalnych.	2018 – 2020 r.
3.	Umożliwienie rodzinom dostępu do poradnictwa specjalistycznego przez rozwój istniejących instytucji działających na rzecz rodziny.	Rozszerzenie oferty usług świadczonych na rzecz rodziny poprzez zatrudnienie odpowiedniej kadry specjalistów, udzielanie bezpłatnych porad przez: prawnika, pedagoga, psychologa, pracownika socjalnego oraz innych specjalistów pracujących na rzecz rodziny.	M - GOPS, PP - P, PZP, PCPR, PKPS, Stowarzyszenie „Nil”	- Wzmocnienie i wyzwolenie zasobów tkwiących w rodzinach, - Zwiększenie kompetencji opiekuńczo – wychowawczych rodzin, - Dostarczenie wzorców prawidłowej komunikacji, - Odbudowanie prawidłowych relacji w rodzinie i wsparcie jej członków w wypełnianiu ról społecznych, - Nabycie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych.	2018 – 2020 r.
4.	Pomoc rodzinom poprzez działania rodzin wspierających.	Tworzenie warunków do działań dla rodzin wspierających poprzez edukację i rozpowszechnianie informacji o instytucji rodziny wspierającej, tworzenie rodzin wspierających.	M - GOPS	- Poprawa funkcjonowania rodziny, - Zabezpieczenie niezbędnych potrzeb dziecka.	2018 – 2020 r.
5.	Prowadzenie placówek wsparcia dziennego i zapewnienie w niej miejsc dla wszystkich potrzebujących dzieci.	Utworzenie placówki wsparcia dziennego, rozwój i poszerzenie zakresu działania już funkcjonującej.	M - GOPS, PKPS	- Zapewnienie dzieciom, opieki i wychowania, pomocy w nauce, organizacji czasu wolnego, zabaw i zajęć	2018 – 2020 r.

				sportowych oraz rozwoju zainteresowań.	
6.	Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej.	Opłata za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych.	M - GOPS	- Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego i emocjonalnego dzieciom umieszczonym w rodzinach zastępczych.	2018 – 2020 r.
7.	Współfinansowanie pobytu dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej.	Opłata za pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.	M - GOPS	- Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego i emocjonalnego dzieciom przebywającym w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.	2018 – 2020 r.
8.	Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinnym domu dziecka.	Opłata za pobyt dzieci w rodzinnym domu dziecka.	M - GOPS	- Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego i emocjonalnego dzieciom umieszczonym w rodzinnych domach dziecka.	2018 – 2020 r.
9.	Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.	Przeprowadzanie wywiadów środowiskowych, praca socjalna, sporządzanie sprawozdań i raportów. Objęcie rodziny pomocą służby kuratorskiej, specjalistycznym wsparciem poradni psychologiczno – pedagogicznej i świetlicy profilaktyczno – wychowawczej.	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji Programu	- Stały monitoring sytuacji dziecka, - Systematyczna diagnoza i identyfikacja problemów rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.	2018 – 2020 r.
10.	Doskonalenie współpracy pomiędzy instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz dzieci i rodziny.	Integracja i aktywizacja przedstawicieli różnych podmiotów wspierających rodziny.	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji Programu	- Podejmowanie wspólnych działań: wypracowanie wspólnych procedur, ustaleń i porozumień dotyczących rodzin w kryzysie.	2018– 2020 r.
11.	Ochrona rodziny przed utratą bezpieczeństwa socjalnego.	Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom znajdującym się trudnej sytuacji życiowej, praca socjalna, konsultacje i porady indywidualne. Objęcie pomocą dzieci, w szczególności w formie dożywiania, zorganizowanego wypoczynku oraz alternatywnych form spędzania wolnego czasu.	M – GOPS, PCPR, organizacje i stowarzyszenia pozarządowe	- Wzmocnienie bezpieczeństwa socjalnego rodzin, - Zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych i podniesienie jakości życia rodzin.	2018 – 2020 r.
12.	Współpraca z instytucjami realizującymi gminny program wsparcia rodzin wielodzietnych.	Promowanie Karty Dużej Rodziny oraz gminnego programu wspierania rodzin wielodzietnych.	Partnerzy Gminnego Programu Wspierania Rodzin	- Zwiększenie dostępu rodzinom wielodzietnym do usług podmiotów uczestniczących w programie poprzez	2018 - 2020

			Wieloletnich w Gminie Kolbuszowa	udzielenie ulg i zniżek.	
13.	Prowadzenie placówki wsparcia dziennego dla seniorów.	Zwiększenie liczby miejsc w Dziennym Domu Senior+.	M-GOPS	Zapewnienie wsparcia i pomocy osobom starszym wynikającego z ich wieku, potrzeb i stanu zdrowia.	2018-2020

IV. Źródła finansowania

Źródłem finansowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny Gminy Kolbuszowa są:

1. Środki własne gminy,
2. Dotacje z budżetu państwa,
3. Środki pozabudżetowe (np.: programy ministerialne, fundacje),
4. Środki pozyskane z funduszy unijnych i inne.

V. Adresaci programu

Adresatami Gminnego Programu Wspierania Rodzin Gminy Kolbuszowa na lata 2018-2020 są:

- mieszkańcy miasta i gminy Kolbuszowa,
- rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych,
- rodziny niewydolne wychowawczo, wykazujące bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego i niezaradne życiowo,
- rodziny żyjące w ubóstwie, w tym również dotknięte bezrobociem,
- osoby doświadczające przemocy w rodzinie: współmałżonkowie, dzieci i młodzież, osoby starsze i niepełnosprawne,
- sprawcy przemocy w rodzinie,
- dzieci i młodzież zagrożona niedostosowaniem społecznym,
- dzieci i młodzież wychowująca się w ramach instytucjonalnej i rodzinnej pieczy zastępczej,
- dzieci i młodzież opuszczająca instytucjonalne i rodzinne formy pieczy zastępczej,
- rodziny zastępcze,
- rodziny wspierające,
- kadra instytucji, organizacji pozarządowych, placówek oświatowych i innych podmiotów zajmujących się udzielaniem wsparcia rodzinom.

VI. Monitoring i ewaluacja

Gminny Program Wspierania Rodziny Gminy Kolbuszowa ma charakter otwarty i elastyczny. Pojawienie się nowych możliwości organizacyjnych, prawnych lub zidentyfikowanie nowych potrzeb społecznych będzie uzasadniało uzupełnienie Programu o nowe zapisy.

Monitoring i ewaluacja będą spełniać funkcję wewnętrznej kontroli realizacji zadań, ocenę skuteczności poszczególnych działań oraz ocenę sposobu realizacji celów i osiągniętych rezultatów. Ewaluacja będzie się odbywać na bieżąco przez cały czas trwania Programu. Raport z ewaluacji i monitoringu będzie sporządzany po zakończeniu każdego roku. Raporty, sprawozdania i informacje z wykonania w danym roku zadań z zakresu wspierania rodziny oraz potrzeby w tym zakresie będą zbierane przez Ośrodek Pomocy Społecznej od instytucji uczestniczących w realizacji Programu. Ośrodek Pomocy będzie przedkładał całościowe sprawozdanie roczne Radzie Miejskiej w Kolbuszowej w terminie do 31 marca każdego roku.

Ewaluacja będzie prowadzona według kryterium adekwatności, trwałości oraz użyteczności. Zebrane informacje w ramach monitoringu i ewaluacji odpowiedzą na pytania czy i do jakiego stopnia cele programu są odpowiednie do zmieniających się potrzeb i priorytetów na poziomie gminy.

Przyjęte wskaźniki na potrzeby ewaluacji i monitoringu to:

- liczba etatów na stanowisku asystenta rodziny;
- liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny;
- liczba dzieci objętych wsparciem asystenta rodziny;
- ilość odbytych przez asystentów rodziny szkoleń, kursów i konferencji;
- ilość pracowników służb społecznych uczestniczących w szkoleniach i podnoszących swoje kwalifikacje;
- liczba osób, które rozpoczęły i ukończyły studia na kierunku „Asystenta rodziny”;
- ilość porad udzielanych przez specjalistów;
- liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z określeniem przyczyn;
- liczba rodzin niewydolnych wychowawczo z określeniem przyczyn;
- liczba rodzin, w których występuje zjawisko przemocy w rodzinie;
- liczba dzieci objętych pomocą w formie dożywiania;
- liczba dzieci objętych pomocą w formie specjalistycznych usług opiekuńczych;
- liczba placówek wsparcia dziennego;
- liczba dzieci objętych pomocą w placówkach wsparcia dziennego;

- liczba osób starszych objętych pomocą w placówkach wsparcia dziennego;
- liczba rodzin wspierających z terenu gminy;
- liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych, placówkach opiekuńczo – wychowawczych, rodzinnych domach dziecka;
- liczba dzieci opuszczających rodziny zastępcze;
- liczba osób usamodzielnionych;
- kwota wydatkowana na pomoc pieniężną na częściowe utrzymanie dzieci w rodzinach zastępczych, placówkach opiekuńczo – wychowawczych, rodzinnych domach dziecka;
- liczba rodzin wychowujących dzieci objętych pomocą społeczną;
- liczba wydanych Kart Dużej Rodziny;
- liczba rodzin i dzieci objętych zasiłkami rodzinnymi;
- kwota wydatkowana na zasiłki rodzinne i fundusz alimentacyjny;
- liczba rodzin i dzieci objętych programem 500+;
- kwota wydatkowana na pokrycie wydatków związanych z realizacją gminnego programu wspierania rodzin wielodzietnych;
- liczba rodzin, które otrzymały jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia ciężko chorego dziecka;
- kwota wydatkowana na jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia ciężko chorego dziecka;
- liczba miejsc w Dziennym Domu Senior +.

Analiza statystyczna zebranych danych pozwoli uzyskać informację na temat zależności pomiędzy potrzebami rzeczywistymi wdrażanego Programu, a rezultatami oraz jego efektami.

Gminny Program Wspierania Rodziny Gminy Kolbuszowa zakłada tworzenie warunków dla poprawy jakości życia dzieci i rodzin. Spodziewanym efektem realizacji Programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznych, zminimalizowanie negatywnych zachowań w rodzinach w kryzysie oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.